

INFORMAȚII PRIVIND
ISTORIA ORAȘELOR

Nr. 131

Sibiu, aprilie-mai 2007

Banca Națională a României
Comisia de Istorie
a Orașelor din România

organizează sesiunea de comunicări științifice

BANCA ȘI ORAȘUL

București
7-8 iunie 2007
Banca Națională a României

SOSIREA PARTICIPANȚILOR

(Miercuri, 6 iunie 2007)

Lucrările sesiunii și Adunarea Generală a Comisiei de Istorie a Orașelor din România se vor desfășura în Sala „Mitiță Constantinescu” din sediul Băncii Naționale a României, strada Doamnei nr. 8, sector 3.

Participanții vor fi cazați la Hotel Ambassador,
Bdul Magheru nr. 8-10 – sectorul 1, unde sunt așteptați după-amiaza/seara.

DESCHIDEREA SESIUNII

(Joi, 7 iunie 2007, orele 10³⁰-11⁰⁰)

Cuvânt de bun venit din partea
Băncii Naționale a României
Cuvânt de salut din partea
Academiei Române
Cuvânt de deschidere
din partea Comisiei de Istorie a Orașelor din România

ȘEDINȚĂ DE COMUNICĂRI

(Joi, 7 iunie 2007, orele 11⁰⁰-13⁰⁰)

Influența băncilor asupra vieții urbane (I)

IONEL CÂNDEA – *Banca Filemorică din Brăila – 1846. Locul și rostul său în istoria orașului*

IOSIF MARIN BALOG – *Brașovul – centru financiar al Transilvaniei la mijlocul secolului al XIX-lea*

EMIL PĂUNESCU, ION BĂLAN – *Orașul Giurgiu, instituțiile sale financiare și civilizația bancară*

MIHAI D. DRECIN – *Orașul Sibiu și băncile sale (secolele XIX – începutul secolului XX)*

Discuții

Cocktail
orele 13⁰⁰-14⁰⁰

Vizită în Muzeul Băncii Naționale a României

(orele 14⁰⁰-15⁰⁰)

ȘEDINȚĂ DE COMUNICĂRI

(Joi, 7 iunie 2007, orele 15⁰⁰-17⁰⁰)

Influența băncilor asupra vieții urbane (II)

VASILE CIOBANU – *Băncile și orașul. Studiu de caz: Sibiul în secolul al XX-lea (1918-2000)*

OLIVER VELESCU – *Banca „Creditul Funciar Urban” – factor de civilizație urbană*

ION ZAINEA – *Bănci românești în Oradea*

DĂNUȚ-RADU SĂGEATĂ, LILIANA GURAN-NICA – *Serviciile bancare în orașele românești. Analiză teritorială*

Discuții

Pauză

Vizită în Arhiva Băncii Naționale a României
(orele 17⁰⁰-18⁰⁰)

ADUNAREA GENERALĂ
A COMISIEI DE ISTORIE A ORAȘELOR DIN ROMÂNIA
(Joi, 7 iunie 2007, orele 18⁰⁰-20⁰⁰)

Diverse
Raport de activitate pe anii 2006-2007
Discuții

Cina
orele 20⁰⁰-22⁰⁰

ȘEDINȚĂ DE COMUNICĂRI
(Vineri, 8 iunie 2007, orele 10⁰⁰-12⁰⁰)
Banca Națională a României și orașul

MIHAELA TONE, CRISTIAN PĂUNESCU – *Despre extinderea rețelei de sucursale și agenții a BNR (1880-1930)*

NADIA MANEA, BRÎNDUȘA COSTACHE – *Funcționarul BNR în perioada interbelică – între rigoarea profesională și realitatea socială urbană*

VIRGILIU Z. TEODORESCU – *Monumentul de for public în viziunea finanțistului Eugeniu Carada*

CONSTANTIN JUAN-PETROI – *I. G. Bibicescu, guvernator al Băncii Naționale a României – activitatea de mecenat cultural pentru românii de pretutindeni*

Discuții

Cocktail orele 13⁰⁰-14⁰⁰

ȘEDINȚĂ DE COMUNICĂRI
(Vineri, 8 iunie 2007, orele 13⁰⁰-15⁰⁰)
Arhitectura bancară

DOINA MIRA DASCĂLU – *O conversie funcțională problematică – transformarea în bancă a palatului Balș din Iași*

TAMARA NESTEROVA – *Arhitectura clădirilor bancare din Basarabia, de la sfârșitul secolului al XIX-lea până în perioada interbelică*

ANCA MARIA ZAMFIR – *Banca Națională Săsească din Brașov, o clădire Jugendstil*

LILIANA ROȘIU – *Arhitectura clădirii bancare ca factor de modelare urbană*

Discuții / Concluzii finale orele 15⁰⁰-16⁰⁰

O scurtă istorie a BNR

Fenomen urban prin excelență cu un rol hotărâtor în modernizarea societății, sistemul bancar românesc a început, în ultimii ani, să rețină din ce în ce mai mult atenția istoricilor. Evenimentele majore ale afirmării naționale din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, dublate de opțiunea pentru transformarea instituțională după modelul european occidental, au reprezentat cadrul favorabil atât pentru înființarea sistemului național modern al leului (1867), cât și pentru crearea Băncii Naționale a României (1880).

Potrivit legii, BNR era o societate anonimă cu un capital social românesc și avea privilegiul exclusiv de a emite bilete de bancă la purtător. Statul deținea o treime din acțiuni, două treimi aparținând particularilor. Operațiunile pe care le putea întreprinde au fost reglementate prin *Statutul BNR* (1880): emisiunea biletelor; scontarea efectelor comerciale și a bonurilor de tezaur; comercializarea metalelor prețioase; acordarea avansurilor pe metale prețioase, efecte publice și alte valori garantate de stat; primirea de sume în cont curent și titluri în depozit; încasarea efectelor încredințate de către particulari. Operațiunile propriu-zise ale BNR au început la 1 decembrie 1880, iar primele sucursale ale sale s-au deschis la Iași, Galați, Brăila și Craiova. Din acest moment, BNR a intrat în istoria mare a națiunii, ca ax al sistemului bancar și de credit modern, și, în același timp, în istoria mică, în viețile individuale ale celor care veneau și se adresau funcționarilor de la ghișeele băncii.

Prin succesivele legi adoptate între anii 1890-1892, guvernul român și Institutul de emisiune au stabilit formula prin care s-a trecut la monometalismul aur. În anul 1890, cele șapte servicii ale băncii s-au mutat în Palatul de pe strada Lipscani, construcție a cărui edificare a influențat decisiv evoluția arhitecturii centrului financiar-bancar al Bucureștiului.

Datorită crizei din anii 1899-1900, care a dezechilibrat profund finanțele publice, la 16 decembrie 1900, s-a încheiat *Convenția* prin care statul vindea acțiunile deținute la BNR, astfel încât banca a devenit, pentru un sfert de secol, o instituție particulară privilegiată, dar cu aceleași responsabilități naționale.

În pragul primei conflagrații mondiale, BNR suplimentase sucursalele cu 29 de agenții ce acopereau întreg teritoriul Vechiului Regat. Tot atâtea sedii au fost închiriate, achiziționate sau construite. Astfel, Banca Națională a intrat în viața cotidiană a multor orașe, schimbându-le geometria și trezindu-le la viață, valorificând potențialul economic al zonei, contribuind la dizolvarea patriarhalismului local, cultivând mentalități noi, educând publicul în tehnicile financiar-bancare, dând un consistent impuls unei vieți urbane autentice.

În anii 1916-1918, BNR a secondat guvernul în măsurile economico-financiare de susținere a Războiului de Reîntregire, a fost nevoită să plece în refugiul de la Iași și a acceptat transferul tezaurului său la Moscova, fără ca acesta să mai poată fi recuperat. Imediat după 1918, BNR a avut pe agenda sa mai multe provocări, printre care: criza economică postbelică, unificarea monetară și extinderea rețelei sale de sucursale și agenții la nivelul întregii țări.

În 1925, statul a reintrat în rândul acționarilor BNR, subscriind o treime din capital. Apoi BNR a fost implicată în proiectul stabilizării monetare din 1929, în controlul comerțului cu aur și deize instituit datorită Marii Crize Economice, precum și în acțiunile de conversiune a datoriilor agricole și în organizarea și reglementarea comerțului de bancă (legea din 1934). După eforturile din timpul celui de-al Doilea Război Mondial circumscrise cheltuielilor provocate de acțiunile militare, străduinței de a stăvili inflația și de a-și salva tezaurul propriu, BNR a fost etatizată (1946) și apoi a devenit Banca RPR – Bancă de Stat (1948). Reforma monetară din 1947 a fost urmată de aceea din 1952. Subordonarea BNR Ministerului de Finanțe, în primii ani ai puterii comuniste, a antrenat și adjudecarea Noului Palat din strada Doamnei de către acesta, ca și risipirea patrimoniului mobil al băncii.

Din 1990 BNR și-a reluat funcțiile normale ale unei bănci centrale, obiectivul său fundamental fiind asigurarea și menținerea stabilității prețurilor.

Das Infoblatt Nummer 131 bringt das Programm der Tagung *Die Bank und die Stadt*, die in Bukarest vom 7. bis 8. Juni 2007 stattfinden wird. Veranstalter sind die Rumänische Nationalbank sowie die Rumänische Akademie / Städtegeschichtekommission Rumäniens. Die wichtigsten Themen der Mitteilungen sind *Der Einfluss der Banken auf des städtische Leben; Die Nationalbank Rumäniens und die Stadt; Die Architektur der Banken*. Außerdem bringt das Blatt eine Kurzgeschichte der Rumänischen Nationalbank.

CIOR, Bulevardul Victoriei 40, RO – 550024 Sibiu
tel: 0040 269 212604, fax: 0040 269 216605
www.icsusib.ro; spanu@icsusib.ro

ISSN 1224-2853

Redactor: Anda-Lucia Spânu